

Sygn. akt II Ca 800/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie:	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.) SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek
Protokolant:	Paulina Neyman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2015 roku

sprawy z wniosku E. K., G. K.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 22 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 175/15

postanawia: oddalić apelację i ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSO Jarosław Gołębiowski SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek

Sygn. akt II Ca 800/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2015 roku w sprawie INs 175/15 Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z wniosku E. K. i G. K. z udziałem (...) Spółka Akcyjna w L. Oddział (...) w Ł. o ustanowienie służebności przesyłu oddalił wniosek oraz ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty związane z swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

E. K. i G. K. są właścicielami nieruchomości położonej w miejscowości P. gmina R., składającej się z działek o numerach ewidencyjnych (...), dla których w Sądzie Rejonowym w Bełchatowie urządzona jest księga wieczysta numer (...). Działki stanowią łąki, grunty orne i pastwiska.

Przez działkę o numerze ewidencyjnym (...) biegnie fragment linii średniego napięcia SN 15 kV relacji R. - J. z jednym słupem żelbetowym z podporą. Przez działkę numer (...) biegnie odcinek linii niskiego napięcia z dwoma słupami żelbetowymi. Linia średniego napięcia zasila stacje transformatorową, a ze stacji wyprowadzona jest linia niskiego napięcia zasilająca odbiorców. Funkcjonalnie obie linie są połączone.

Przedmiotowe linie energetyczne zostały wybudowane w latach 1970-1971 na mocy decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego budowy przedmiotowych linii dla wsi A., P., L. z dnia 21 października 1970 roku. Inwestorem było (...) Przedsiębiorstwo (...).

Dnia 30 lipca 1971 roku został dokonany ostateczny odbiór techniczny przez zakład (...) w Ł. linii 15 kV relacji A. -P. (obecnie będący odcinkiem linii R. - J.) oraz stacji transformatorowej oraz linii niskiego napięcia.

Korzystanie z przedmiotowych linii nastąpiło od dnia 24 września 1971 roku na mocy protokołu zdawczo - odbiorczego z przejścia linii napowietrznej wysokiego napięcia, stacji transformatorowej oraz sieci NN do eksploatacji.

Przedmiotowe linie energetyczne średniego i niskiego napięcia przebiegające przez nieruchomości wnioskodawców eksploatowane są od chwili wybudowania do chwili obecnej bez przerwy. Ich przebieg nie zmienił się.

Eksploatacja takiej sieci polega na dokonywaniu okresowych oględzin co 5 lat, usuwanie awarii wynikających z warunków atmosferycznych. Na podstawie oględzin stwierdza się czy wymagane są jakieś zabiegi eksploatacyjne. Właściciele przedmiotowych działek nie sprzeciwiali się wejściu pracowników uczestnika na teren nieruchomości.

Zarządzeniem nr (...) Naczelnego Dyrektora (...) z dnia 12 sierpnia 1975 roku w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego zmieniona została nazwa Zakładu (...) na Zakład (...). Zakład ten wchodził w skład Zakładów (...).

W wyniku podziału przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą (...) w W. na bazie Zakładu (...) w Ł. zarządzeniem Nr (...) Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzone zostało z dniem 1 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Zakład (...) w Ł.”.

W dniu 12 lipca 1993 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w Ł. zostało przekształcone w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł.”.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2008 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zamiast nazwy firmy Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł.” została wpisana nowa nazwa firmy (...) Spółka Akcyjna. Z dniem 1 września 2010 r. na skutek konsolidacji przeprowadzonej w trybie art. 492 § 1 k.s.h. (...) Spółka Akcyjna zaprzestała funkcjonowania w obrocie prawnym jako spółka akcyjna i został przejęty przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł..

Pismem z dnia 2 lutego 2015 roku E. K. i G. K. wezwali (...) S.A. w Ł. do zawarcia umowy ustanawiającej służebność przesyłu oraz zapłaty wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w kwocie 17287,00 zł i kwoty 5460,00 zł z tytułu odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości częściowo zajętej przez infrastrukturę przesyłową.

Pismem z dnia 12 lutego 2015 roku (...) S.A. nie ustosunkowała się do wezwania z uwagi na niedołączenie odpisu księgi wieczystej potwierdzającego prawo własności do nieruchomości.

Na podstawie umowy ustanowienia służebności przesyłu z dnia 6 listopada 2008 r. zawartej przed notariuszem D. B. E. K. i G. K. oświadczyli, iż w trybie przepisu art. 305 § 1 k.c. na działce między innymi numer 146 ustanawiają odpłatną służebność przesyłu na rzecz (...) SA z siedzibą w R. w zakresie założenia i przeprowadzenia przez w/w nieruchomość napowietrznej linii 400 kV i użytkowania linii po wybudowaniu jak również wykonania przebudów linii WN, SN, nn krzyżowanych przez budowaną linię 400 kV.

Stan faktyczny niniejszej sprawy został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów przedstawionych przez wnioskodawców i uczestnika oraz zeznania świadka oraz wnioskodawcy G. K.. Z zeznań wnioskodawcy i świadka

wprost wynika, iż na działce wnioskodawców znajdują się wskazane we wniosku urządzenia energetyczne i w jaki sposób uczestnik korzysta z nieruchomości. Z dowodów w postaci dokumentów wynika w sposób oczywisty jakie urządzenia, kiedy i przez kogo zostały posadowione, czas objęcia w użytkowanie przedmiotowych urządzeń energetycznych a nadto ciągłość po swoich poprzednikach prawnych począwszy od 1971 roku.

Należy zauważyć, iż pełnomocnik uczestnika pomimo zobowiązania do przedstawienia oryginałów⁷ fragmentów map załączonych do odpowiedzi na wniosek i czytelnych kopii decyzji nie wywiązał się ze zobowiązania. Jednakże zgromadzony materiał dowodowy w postaci dokumentów z budowy linii, odbioru, przekazania do eksploatacji były wystarczające do orzekania w sprawie. Treść decyzji dotyczących następstwa prawnego uczestnika są sądowi znane z wielu toczących się postępowań w przedmiocie służebności przesyłu z udziałem uczestnika.

Sąd Rejonowy zważył, iż stosownie do art. 3051 k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Z mocy art. 3054 k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych.

Służebność gruntowa jest ograniczonym prawem rzeczowym skutecznym przeciwko wszystkim osobom (erga omnes), które obciąża nieruchomość jednego właściciela (nieruchomość służebną) na rzecz każdego współwłaściciela (użytkownika wieczystego) innej nieruchomości. Treść tego prawa polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (art. 285 §1 k.c).

W rozpoznawanej sprawie, uczestnik (...) S.A. podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej w swojej treści odpowiadającej służebności przesyłu, a zatem w pierwszej kolejności zasadne było rozważenie przez Sąd zasadności tego zarzutu, który ma zasadniczy wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Stosownie do treści art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym przepisy o nabyciu własności nieruchomości w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. Chodzi tu w szczególności o odpowiednie stosowanie przepisów o terminach zasiedzenia oraz skutkach ich przerwania i zawieszenia. W konsekwencji również służebność przesyłu - do której z mocy art. 3054 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych - może zostać nabyta przez zasiedzenie.

Zasiedzenie prowadzi do nabycia przez posiadacza prawa należącego do innej osoby na skutek wykonywania tego prawa przez czas w ustawie określony. Zasiedzenie polega na nabyciu prawa przez nieuprawnionego posiadacza wskutek faktycznego wykonywania tego prawa w okresie oznaczonego w ustawie czasu i biegnie przeciwko właścicielowi.

Posiadaczem służebności jest w myśl art. 352 § 1 k.c. osoba, która faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności. Posiadanie służebności ma inny charakter niż posiadanie nieruchomości - jest wykonywane stosownie do potrzeb i może nie mieć charakteru ciągłego. W przypadku służebności przesyłu jej posiadanie będzie na ogół polegać na utrzymywaniu na nieruchomości urządzeń przesyłowych oraz dokonywaniu remontów i okresowych konserwacji.

Do istoty instytucji zasiedzenia nieruchomości należy upływ dłuższego okresu czasu. Zgodnie z art. 172 § 2 k.c. w zw. z art. 292 k.c. posiadacz samoistny służebności (tj. osoba, która korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie

odpowiadającym treści służebności) w złej wierze nabywa ją przez zasiedzenie z upływem 30 lat. Posiadacz samoistny w dobrej wierze nabywa tę służebność przez zasiedzenie z upływem 20 lat.

Bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz tej służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1967 r. w sprawie III CZP 12/67, opubl. OSNC 1967 r. Nr 12 poz. 212).

W realiach przedmiotowej sprawy uznać należy, iż termin do zasiedzenia przez uczestnika służebności gruntowej rozpoczął swój bieg w dniu 24 września 1971 roku tj. z chwilą, kiedy to protokołem zdawczo odbiorczym przekazano do eksploatacji linie energetyczne, a wcześniej dnia 30 lipca 1971 roku dokonano odbioru technicznego linii energetycznej, w skład której wchodziły linie energetyczne średniego oraz niskiego napięcia posadowione na słupach na działkach wnioskodawców.

Okoliczność ta w ocenie Sądu jest wystarczająco udowodniona dokumentami w postaci protokołów: zdawczo-odbiorczego przedmiotowych urządzeń przesyłowych z dnia 24 września 1971 r., protokołu odbioru ostatecznego z dnia 30 lipca 1971 r linii 15 kV oraz niskiego napięcia, na mocy których urządzenia te tj. linie energetyczne wraz ze stacją transformatorową zostały przekazane poprzednikowi prawnemu uczestnika tj. Zakładowi (...).

W dacie powyższej obowiązywał Kodeks Cywilny, który w pierwotnym brzmieniu art. 172 k.c. stanowił, że posiadacz samoistny nieruchomości, który w chwili uzyskania posiadania był w dobrej wierze, nabywał własność nieruchomości po upływie dziesięcioletniego okresu posiadania, a posiadacz samoistny, który w chwili uzyskania posiadania był w złej wierze - po upływie dwudziestoletniego okresu posiadania.

W obecnym stanie prawnym termin zasiedzenia nieruchomości wynosi 30 lat przy złej wierze posiadacza i 20 lat przy dobrej wierze. Zmiana Kodeksu Cywilnego w tym zakresie została dokonana ustawą z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks Cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321). Jednakże do zasiedzenia nieruchomości, którego termin dwudziestoletni upłynął przed dniem 1.10.1990 r. - to jest datą wejścia w życie wymienionej wcześniej ustawy zmieniającej Kodeks Cywilny - nie ma zastosowania trzydziestoletni termin zasiedzenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10.01.1991 r., III CZP 73/90, OSP 1991, nr 9, poz. 221).

Dla uznania zarzutu zasiedzenia za skuteczny istotne było ustalenie czy posiadanie uczestnika było posiadaniem samoistnym oraz czy był on w dobrej czy złej wierze, a ponadto czy służebność polegała na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia.

Posiadanie prowadzące do zasiedzenia musi mieć charakter posiadania samoistnego.

Definicję posiadania samoistnego zawiera art. 336 k.c. W świetle tego przepisu posiadaczem samoistnym jest ten, kto faktycznie włada rzeczą jak właściciel. O posiadaniu samoistnym nie świadczy sama tylko długotrwałość posiadania, która nie jest kryterium odróżniającym posiadanie samoistne od zależnego. Posiadanie samoistne charakteryzuje się tym, że posiadacz włada rzeczą w takim zakresie, jak to czyni właściciel, wykorzystując taką faktyczną możliwość władania rzeczą, do jakiej właściciel jest uprawniony (por. postanowienie SN z 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 9/87, poz. 138). Posiadanie prowadzące do zasiedzenia musi mieć charakter władania rzeczą z zamiarem posiadania jej dla siebie (cum animo rem sibi habendi). Faktyczne władztwo charakteryzujące posiadanie samoistne wchodzi w grę wówczas, gdy określona osoba znajduje się w sytuacji, która pozwala jej na korzystanie z rzeczy, i to w taki sposób, jakby była ona jej własnością.

Ponieważ przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie do zasiedzenia służebności gruntowej należy stosować odpowiednio, tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Termin „odpowiednio” wymaga bowiem niejednokrotnie niezbędnych modyfikacji wynikających z istoty i celu danej konstrukcji prawnej. Należy mieć na uwadze okoliczność, że przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia

służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność.

W świetle zgromadzonych w sprawie dowodów przyjąć należy, iż poprzednicy prawni uczestnika byli posiadaczem służebności. Z zeznań przesłuchanego świadka jak i zeznań samego wnioskodawcy wynika bowiem w sposób nie budzący wątpliwości, iż uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali z nieruchomości wnioskodawców w taki sposób jakby przysługiwała im służebność przesyłu. Pracownicy uczestnika i jego poprzedników dokonywali bowiem okresowych przeglądów urządzeń przesyłowych, usuwali awarie. Wszystkie te czynności wchodzą w zakres bieżącej eksploatacji przedmiotowych urządzeń i świadczą o posiadaniu służebności.

Drugą niezbędną do uwzględnienia wniosku o zasiedzenie przesłanką wymaganą przez art. 172 k.c, jest okres posiadania, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza.

Według tzw. tradycyjnego poglądu dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza nieruchomości, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo (uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r. w sprawie III CZP 108/91, opubl. OSNCP 1992 r. Nr 4, poz. 48).

W świetle tak rozumianej dobrej wiary uczestnik i jego poprzednicy byli posiadaczami w złej wierze, gdyż w chwili uzyskania posiadania wiedzieli bądź mogli się w łatwy sposób dowiedzieć kto jest właścicielem nieruchomości, przez którą przebiegają linie energetyczne i na której posadowione są słupy energetyczne. W sprawie nie zostało wykazane, że poprzednicy prawni (...) S.A. posiadali tytuł prawny do nieruchomości, na której zbudowano linię energetyczną. Uczestnik aby nabyć przez zasiedzenie służebność gruntową musi więc wykazać, iż był jej posiadaczem przez okres 30 lat.

Zgodnie z treścią art. 176 § 1 k.c. jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści. Zasadę tę stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy obecny posiadacz jest spadkobiercą poprzedniego posiadacza (§ 2).

Jak wynika z poczynionych ustaleń posiadaczem służebności w okresie od wybudowania urządzeń przesyłowych na nieruchomości uczestnika było przedsiębiorstwo państwowe - (...)Przedsiębiorstwo (...)jako inwestor, a następnie po przekazaniu w/w linii energetycznej na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych z 24 września 1971 roku Zakład (...).

Przedsiębiorstwa państwowe do dnia 01.02.1989 r. korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w rozumieniu art. 338 k.c, co uniemożliwiało im nabycie na swoją rzecz własności ani innych praw rzeczowych. Obowiązujący do dnia 31.01.1989 r. art. 128 k.c. wyrażający zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, uniemożliwiał państwowym osobom prawnym, sprawującym zarząd mieniem państwowym, nabycie jakichkolwiek praw do tego mienia, a zatem należy przyjąć, iż w okresie obowiązywania tego przepisu to Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe, był posiadaczem samoistnym urządzeń przesyłowych i cudzej nieruchomości, na której je posadowiono i tylko on a nie przedsiębiorstwo państwowe, mógł nabyć przez zasiedzenie służebność gruntową przesyłu.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 stycznia 2006 roku w sprawie sygn. akt I CSK 11/05 (Biuletyn SN 2006/5/11) osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po 1 lutym 1989 r. zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania (por. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10.04.2008 r. IV CSK 21/08, z dnia 17.12.2008 r. I CSK 171/08, OSNC 2010/1/15 i z dnia 10.12.2010 r. III CZP 108/10, oraz wyroki z dnia 08.06.2005 r. V CSK 680/04 i z 31.05.2006 r. IV CSK 149/05).

Uczestnik w ocenie Sądu wykazał nie tylko następstwo po swoich poprzednikach prawnych począwszy od 1971 r. ale też przeniesienie posiadania urządzeń przesyłowych. Wobec powyższego uczestnik mógł więc zgodnie z art. 176 § 1 w zw. z art. 292 k.c. zaliczyć do okresu swojego posiadania służebności przesyłu, okres posiadania tej służebności przez Skarb Państwa przed dniem 01.02.1989 r.

Wskazać w tym miejscu należy, iż objęcie w posiadanie nieruchomości wnioskodawcy przez Skarb Państwa reprezentowany przez przedsiębiorstwo państwowe, w celu budowy a następnie konserwacji linii energetycznej, nastąpiło nie w ramach władczych uprawnień państwa, lecz w celu wykonania państwowych zadań gospodarczych. Dostarczanie przez państwowe przedsiębiorstwa energetyczne energii elektrycznej oraz budowa i konserwacja urządzeń do tego służących, stanowiło bowiem wykonywanie zadań gospodarczych państwa, było więc działaniem w ramach dominium, a nie w ramach imperium. Skarb Państwa może być zatem uznany za posiadacza tych urządzeń oraz nieruchomości, na których się znajdują, w zakresie odpowiadającym służebności przesyłowej (porównaj między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.12.2008 r. I CSK 171/08, OSNC 2010/1/15).

W świetle wyżej wskazanych okoliczności bez wątpienia uczestnik oraz jego poprzednicy prawni faktycznie korzystali z gruntu wnioskodawców w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność gruntowa. Od czasu wybudowania napowietrznych linii energetycznych uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali i korzystają do chwili obecnej z tych linii. Wnioskodawcy aż do 2015 roku nie sprzeciwiali się korzystaniu przez uczestnika z należącej do nich nieruchomości. Nie podejmowali do tego czasu żadnych środków prawnych zmierzających do uregulowania stanu prawnego i kwestii przebiegu linii energetycznych przez ich działki.

Przyjmując za początek biegu terminu zasiedzenia datę 24 września 1971 r. uznać zatem należy iż zasiedzenie służebności nastąpiło po upływie 30 lat tj. z dniem 24 września 2001 r. Biorąc pod uwagę, iż w tej dacie posiadaczem służebności był Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł. - poprzednik prawny uczestnika, zasiedzenie mogło nastąpić na ten właśnie podmiot.

Instytucja służebności przesyłu została wprowadzona do Kodeksu cywilnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. Do zasiedzenia służebności, które trwało przed dniem 03.08.2008 r. należy zatem stosować przepisy dotychczasowe, natomiast o rodzaju i zakresie prawa, które nabywa się w drodze zasiedzenia (a więc czy nabywa się służebność gruntową czy służebność przesyłu) decyduje ustawa obowiązująca w momencie upływu terminu zasiedzenia. A zatem skoro w przedmiotowej sprawie termin zasiedzenia służebności upływał przed dniem 03.08.2008 r. można było nabyć jedynie służebność gruntową co nie oznacza, iż nie można nabyć tą drogą służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2008 r. III CZP 89/08 (Biuletyn SN 2008/10 „Przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 3051 - 3054 KC) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa."

Dlatego też mając na względzie poczynione powyżej ustalenia i rozważania Sąd uznał, że zarzut zasiedzenia podniesiony przez uczestnika jest skuteczny, a w konsekwencji wniosek podlega oddaleniu.

Ponadto należy wskazać, że nabycie prawa przez zasiedzenie następuje z mocy prawa w chwili spełnienia się wszystkich przesłanek. Niniejsza sprawa dotyczyła ustanowienia służebności przesyłu, odpowiadającej służebności gruntowej, którą uczestnik (...) S.A. nabył w drodze zasiedzenia. W ocenie Sądu brak było podstaw prawnych do deklaratoryjnego orzekania w przedmiocie zasiedzenia w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu a do tego sprowadzało by się wydanie postanowienia wstępnego. Kodeks postępowania cywilnego przewiduje obowiązek orzekania o prawie własności, bez względu na przedmiot wniosku w sprawach o dział spadku, podział majątku dorobkowego oraz zniesienie współwłasności, co wynika z treści art. 618 § 1 k.p.c. Natomiast jak chodzi o sprawę w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu, to brak jest takiej regulacji. W konsekwencji skuteczne podniesienie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej (odpowiadającej służebności przesyłu) albo służebności przesyłu skutkować będzie oddaleniem wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. Nie można bowiem ustanowić prawa, które poprzez zasiedzenie zostało już nabyte.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 §1 k.p.c, uznając że nie zachodzą podstawy do odstąpienia od zasady, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżając go w części oddalającej wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. Apelacja zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności z decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego, decyzji nr (...) z dnia 9 grudnia 1970 r., protokołu odbioru technicznego oraz protokołu zdawczo - odbiorczego z przejęcia linii napowietrznej, wniosków z niego niewynikających, tj. że dotyczą one linii energetycznej przebiegającej przez nieruchomość Wnioskodawców, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu, iż termin zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu rozpoczął swój bieg w dniu 24 września 1971 r.;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności z zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w Ł., wniosków z niego niewynikających tj., że Uczestnik udowodnił w niniejszym postępowaniu, iż był uprawniony do doliczenia do swojego okresu posiadania urządzeń przesyłowych okresu posiadania wykonywanego przez Skarb Państwa;

- art. 6 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, iż Uczestnik podołał obowiązkowi udowodnienia przeniesienia posiadania pomiędzy Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym będącym poprzednikiem prawnym Uczestnika, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności z zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w Ł. nie wynika, by w niniejszej sprawie doszło do przekazania posiadania urządzeń przesyłowych zlokalizowanych na nieruchomości Wnioskodawców w sposób wymagany przepisem art. 176 § 1 k.c.

2. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż Uczestnik udowodnił w niniejszym postępowaniu, iż uprawniony był do doliczenia do swojego okresu posiadania urządzeń przesyłowych okresu posiadania wykonywanego przez Skarb Państwa;

- art. 351 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, iż przekształcenia podmiotowe po stronie Uczestnika są wystarczające do uznania, iż doszło do przeniesienia posiadania urządzeń przesyłowych, zlokalizowanych na nieruchomości Wnioskodawców, pomiędzy Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym będącym poprzednikiem prawnym Uczestnika;

- art. 351 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż Uczestnik nie musiał udowodnić przeniesienia posiadania pomiędzy Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym będącym poprzednikiem prawnym Uczestnika;

- art. 285 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, podczas gdy Uczestnik nie udowodnił, że urządzenia przesyłowe zlokalizowane na nieruchomości Wnioskodawców zwiększają użyteczność prowadzonego przez Uczestnika przedsiębiorstwa;

- art. 352 § 2 k.c. w zw. z art. 285 § 1 k.c. w zw. z art. 3051 k.c. w zw. art. 176 § 1 k.c. i 292 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż przed dniem 3 sierpnia 2008 r. możliwe było posiadanie przez Uczestnika i jego poprzedników prawnych służebności gruntowej o treści służebności przesyłu oraz, że treść służebności gruntowej posiadanej przez Uczestnika i jego poprzedników prawnych przed dniem 3 sierpnia 2008 r. jest tożsama z treścią

służebności przesyłu o ustanowienie której Wnioskodawcy wystąpili, co w konsekwencji prowadziło do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe apelujący wnosili o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Belchatowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawców nie jest uzasadniona.

Jej autorzy zarzucają obrazę zaskarżonym postanowieniem prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut ten nie jest trafny i nie może odnieść zamierzonego skutku.

Wbrew twierdzeniom skarżących zgromadzony w sprawie materiał dowodowy został poddany rzetelnej i wnikliwej ocenie, przy uwzględnieniu reguł logicznego rozumowania oraz zasad doświadczenia życiowego. Ocena ta nie jest dowolna i mieści się w ramach swobodnej nie naruszając dyspozycji w/w przepisu.

Powołując się na obrazę wskazanego przepisu skarżący podnosili, że brak jest przekonujących dowodów, że sporna linia energetyczna przebiega przez ich nieruchomości. Stanowisko to jest błędne i całkowicie niezrozumiałe.

W toku postępowania przed sądem I instancji kwestia ta nie była przedmiotem sporu. Złożone do akt sprawy dokumenty w postaci decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego (por. k. 33), protokołu odbioru technicznego (por. k. 39- 40) oraz protokołu zdawczo- odbiorczego z przejęcia linii napowietrznej (por. k. 41-42) nie były kwestionowane. Zagadnienie to nie budziło wątpliwości i nie było przedmiotem inicjatywy dowodowej wnioskodawców. Dokumenty te zresztą korespondują z innymi dowodami zaofiarowanymi w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Dotyczy to w szczególności mapy z dnia 25 czerwca 1971 roku z przebiegiem linii 15 kv i stacji trafo (por. k. 49) oraz decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego zagospodarowania terenu (por. k. 35). Z dokumentami tymi współgrają również relacje świadka G. K. (por. k. 77 i k. 78) i K. M. (k. 78 i k. 79). W/w potwierdzili m.in. przebieg istniejącej linii energetycznej i usytuowanie urządzeń energetycznych. W końcu należy podnieść, że inicjując niniejsze postępowanie wnioskodawcy domagali się ustanowienia służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa- uczestnika (...) S.A. w L.. W uzasadnieniu swojego wniosku złożonego w dniu 25 lutego 2015 roku podnosili, że przedmiotowe linie i urządzenia przesyłowe ograniczają ich własność- co w ich ocenie- uzasadniało roszczenie o ustanowienie służebności na rzecz uczestnika. W toku postępowania nie zaistniał problem, że istniejące na gruncie linie energetyczne i urządzenia nie są tożsame z tymi, które są wskazane w w/w dowodach, w szczególności mapach, protokołach zdawczo- odbiorczych oraz decyzjach.

Argumentacja zatem- obraza art. 233 § 1 k.p.c.- jest chybiona i została wykreowana dopiero w postępowaniu apelacyjnym.

Wbrew twierdzeniom skarżących wydanie postanowienia przez Sąd Rejonowy nie doprowadziło również do obrazy wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

Teza, że brak było podstaw do zastosowania art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. tj. doliczenia posiadania poprzedników prawnych uczestnika, jest całkowicie błędna i nie może się ostać.

Poza dyskusją pozostaje okoliczność, iż w okresie przed transformacją ustrojową kategoria własności państwowej miała inny charakter i znaczenie. Zgodnie z obowiązującym wówczas przepisem art. 128 § 1 k.c. socjalistyczna własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługiwała niepodzielnie Państwu. Rola przedsiębiorstw państwowych w takim rozumieniu prawnym też była inna. W granicach swej zdolności prawnej państwowe osoby prawne wykonywały w imieniu własnym, względem zarządzanych przez siebie części mienia ogólnonarodowego, uprawnienia płynące z własności państwowej. Innymi słowy zarządzały jedynie tym mieniem, które i tak należało do Państwa (art. 128 § 2 k.c.). W nauce prawa uprawnienie to było często definiowane jako tzw. operatywny zarząd. Jest zatem zrozumiałe,

że do daty transformacji ustrojowej i do czasu istnienia w porządku prawnym w/w przepisu właścicielem mienia nie były p.j.o., w tym przedsiębiorstwa, lecz Skarb Państwa. Wskazane jednostki były reprezentantem Skarbu Państwa w zakresie mienia przez nie zarządzanego. Wszystkie zatem przekształcenia organizacyjne, o których mowa na stronie 3 i 4 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, a mające miejsce w latach 70- tych i 80- tych ubiegłego stulecia należy oceniać w płaszczyźnie jednostki organizacyjnej właściwej dla poszczególnych okresów do zarządzania wydzielonym mieniem w imieniu Skarbu Państwa. Podmiotem prawa w zakresie służebności było Państwo, a ściślej rzecz ujmując Skarb Państwa. To temu podmiotowi należy w powyższym zakresie przypisać przymiot poprzednika prawnego uczestnika. Możliwość doliczania okresu posiadania Skarbu Państwa przed 1 lutym 1989 roku była szeroko omawiana w judykaturze. Orzeczenia SN przytoczone w uzasadnieniu SR są tego dowodem (por. np. postan. 10.12.2010 r. III CZP 108/10). Dnia 1 października 1990 roku weszła w życie nowela do kc tj. ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321). Przepis art. 9 tego aktu stanowi, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy, dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie.

Zgodnie natomiast z treścią art. 10 tej ustawy, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości, a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie, jednakże ten termin ulega skróceniu o czas, w którym przedstawiony stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę.

Z powyższych unormowań wynika, że w przypadku posiadania w dobrej wierze najwcześniej zasiedzenie staje się możliwe z dniem 1 października 2010 roku, zaś w złej wierze 1 października 2020 roku (por. także art. 172 k.c. w obecnym brzmieniu).

Skrócenie o połowę w realiach rozpoznanej sprawy- z uwagi na posiadanie w złej wierze- prowadzi do wniosku, że zasiedzenie służebności nastąpiło dnia 1 października 2005 roku (por. np. Postan. SN z dnia 9.10.2003 r. I CK 155/02, Lex Nr 151594).

Jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu w dniu 12 lipca 1993 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w Ł. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł." (por. odpis z rejestru handlowego k. 56 i k. 57). Postanowienie z daty późniejszej tj. z 15 grudnia 2008 roku Sądu Rejestrowego ma ten walor, że firma otrzymała nową nazwę (...) S.A.

Istniejące w dniu 1 października 2005 roku przedsiębiorstwo mające osobowość prawną nabyło przez zasiedzenie przedmiotową służebność.

Nie sposób się zgodzić z argumentacją dotyczącą ciągłości posiadania. W artykule 340 k.c. jest zawarte domniemanie prawne ciągłości posiadania. Domniemywa się ciągłości posiadania. Domniemanie to jest wzruszalne. Oznacza to, że może być obalone dowodem przeciwnym. Nie wymaga szerszego omówienia fakt, iż ciężar dowodzenia w tej mierze obciąża właściciela mienia (art. 6 k.c.). Lektura akt i zgromadzonego w nim materiału dowodowego oraz pism procesowych, wnioskodawców oraz ich pełnomocnika nie upoważnia do stwierdzenia, że takowy dowód został przez nich zaoferowany. Niezależnie od tego stwierdzić należy, że zgromadzone w sprawie dowody tj. w/w dokumenty w postaci decyzji, protokołów zdawczo- odbiorczych oraz zeznań świadków dostarczają wystarczająco dużo argumentów, że ciągłość posiadania została zachowana. Brak jest jakichkolwiek przesłanek, ażeby stwierdzić, że poszczególne etapy posiadania były oddzielone okresami, w których posiadanie w ramach służebności nie było realizowane. Posiadanie to wiąże się z istotą firm przesyłowych, których celem ustawowym i statutowym było i jest nieprzerwane dostarczanie energii elektrycznej. Wznosząc w 1971 roku linie i urządzenia energetyczne zakłady te realizowały i nadal realizują podstawowe i kluczowe dla funkcjonowania Państwa cele i zadania w sektorze strategicznym dla jego bezpieczeństwa i potrzeb obywatela oraz innych podmiotów prawa. Dla potrzeb ustalenia ciągłości posiadania nie jest wymagane wykazanie, że w każdym jego momencie władztwo było wykonywane. W tej mierze celowym i koniecznym jest posłużenie się instytucją domniemań faktycznych (por. art. 231 k.p.c.). Brak przerw w posiadaniu, ciągłość w

korzystaniu przez przedsiębiorstwo z linii i urządzeń przesyłowych oraz przejście uprawnień i w/w składników przez następcę prawnego pozwala na stanowcze stwierdzenie, że zarzucany brak ciągłości posiadania nigdy nie wystąpił.

Zgodzić się także należało z zapatrywaniem uczestnika, że podstaw do przyjęcia ciągłości posiadania należy upatrywać również w przepisie art. 348 k.c. Przenoszenie posiadania następuje nie tylko przez wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą. Jest to wówczas jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy. Za przejściem posiadania (jego konstrukcją i ciągłością) może przemawiać nawet symboliczne przekazanie posiadania. Przymiot posiadania służebności na każdym etapie jest uzewnętrzniony przez przedsiębiorstwo przesyłowe poprzez akty faktycznego władztwa. Są nimi nieprzerwane i ciągle dostarczanie energii elektrycznej przy wykorzystaniu linii i urządzeń przesyłowych, ich konserwacja oraz regularne oględziny i przegląd stanu techniczne posiadanych urządzeń (por. np. Postan. SO w Krakowie wydane w sprawie II Ca 1204/14).

Oprócz w/w dokumentów w aktach sprawy znajduje się m.in. wykaz protokołów okresowych oględzin stanu technicznego (por. dokumenty k. 399). Oględziny te były realizowane w ramach planów obowiązujących we wszystkich przedsiębiorstwach przesyłowych, co jest okolicznością powszechnie znaną i stwierdzoną przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w licznych rodzajowo zbliżonych sprawach. Na ciągłość posiadania wskazuje także dokument- wykaz środków trwałych z ks. inwentarzowej Nr inw. (...) (por. 340).

Na marginesie podnieść należy, że posiadanie służebności nie wymaga nieprzerwanych, permanentnych aktów władczych. Dotyczy to również służebności przesyłu oraz służebności nieruchomości odpowiadającej treścią służebności przesyłu (por. nr wyrok SN z 31.05.2006 roku, IV CSK 149/2005, opubl. w Lex Polonica Nr 409449 i wyrok SA w Łodzi z 19.04.2013 roku, I ACa 1356/12, Lex Nr 1313323).

Jak się trafnie zauważa przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na uwadze, że zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie, w jakim czyniłaby to osoba, której służebność przysługuje. W przypadku służebności gruntowej treścią odpowiadającej służebności przesyłu chodzi o eksploatację linii i urządzeń energetycznych, ich konserwację, przegląd sieci i oględziny. Jest zrozumiałe, że te czynności natury faktycznej nie muszą być realizowane w każdym momencie biegu posiadania.

Odrębnym zagadnieniem jest kwestia przeniesienia posiadania. Skarżący zarzucili, iż okoliczność ta w toku postępowania nie została wykazana przez uczestnika. Zaprezentowali tezę wyrażoną w postanowieniu w sprawie II CSK 10/13, że wejście w życie przepisu o uwłaszczeniu przedsiębiorstw państwowych i odpowiednia zmiana sytuacji prawno- rzeczowej przedsiębiorstwa państwowego w odniesieniu do nieruchomości władającej i obciążonej służebnością gruntową, nie przesądza jeszcze o przejściu posiadania służebności gruntowej na rzecz uwłaszczonego przedsiębiorstwa. Posiłkował się również zapatrywaniem SN wyrażonym w postanowieniu z dnia 13 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie IV CSK 672/12.

Pogląd ten zasadniczo jest trafny, ale w realiach rozpoznawanej sprawy nie podważa ustaleń Sądu meriti, że posiadanie służebności przez poprzednika prawnego uczestnika doprowadziło do zasiedzenia tego prawa. W uzasadnieniu postanowienia SN z dnia 6 marca 2015 roku (por. sygn. akt III CSK 192/14, Lex Nr 1666021) stwierdzono, że ustawodawca nie stworzył żadnych szczególnych zasad regulujących przeniesienie posiadania służebności przesyłu, a zatem należy stosować do niego ogólne reguły ustalone w art. 348- 351 k.c. Skuteczność przeprowadzenia dowodu na tę okoliczność należy oceniać indywidualnie, a pewne wskazówki co do tego, jakie okoliczności mogą przemawiać za przeniesieniem posiadania służebności zostały określone przez SN w motywach Postanowienia z dnia 18 maja 2007 roku (por. I CSK 64/07 niepubl.). Przeniesienie posiadania służebności- wobec braku ograniczeń dowodowych w tym zakresie- może być wykazane wszelkimi dowodami, w szczególności z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych, map, wykazu środków trwałych z księgi inwentarzowej oraz planów realizacyjnych i protokołów

zdawczo – odbiorczych. Te dokumenty- co podniesiono wyżej- stanowią składnik obszernego materiału dowodowego w sprawie i zostały przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Przeszkód do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia nie można również- co podnoszą skarżący- upatrywać w braku decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami.

Przeprowadzona przez autora apelacji analiza postanowienia SN z dnia 18 maja 2007 roku wydanego w sprawie I CSK 64/07 (por. Lex Nr 286763) jest wybiórcza i powierzchowna. Sąd Najwyższy dokonując przeglądu dotychczasowego dorobku judykatury w tym względzie wyraził m.in. pogląd, że przeniesienie posiadania nieruchomości władającej powoduje także przeniesienie posiadania służebności z nią związanej i jest wystarczającym tytułem legitymującym do wykonywania posiadania w granicach w jakich nastąpiło przeniesienie (por. uzasadnienie wyroku SN z 3.01.1969 roku, III CRN 271/68, OSNCP 1969/10/177).

Jednocześnie wskazano- co podniesiono wyżej, że do przeniesienia posiadania może dojść w każdy sposób wymieniony w art. 348-351 k.c. (por. nr wyrok SN z 10.11.1999 roku, I CKN 201/98, OSNC 2000/5/93 i wyrok SN z 13.04.2000 roku, III CKN 859/99).

Zamykając analizę podnoszonego zarzutu należy stwierdzić, iż kwestia przeniesienia posiadania nie była przedmiotem sporu w toku postępowania pierwszoinstancyjnego.

Podczas rozprawy przed sądem rejonowym w dniu 12 marca 2015 roku (por. protokół k. 379) wnioskodawcy oraz ich pełnomocnik oświadczyli, że nie kwestionują przejścia prawa i posiadania służebności przedmiotowej linii energetycznej pomiędzy uczestnikiem oraz jego poprzednikami prawnymi. Zarzucili jedynie brak ciągłości posiadania. Takie oświadczenie należy zdefiniować jako przyznanie pewnych okoliczności faktycznych istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia.

Teza Sądu Najwyższego, że decyzja wydana w oparciu o art. 2 ust. 3 w/w ustawy (Dz.U. z 1990 roku, Nr 79,poz. 464) może być uznana za dokument stwierdzający, że doszło do przeniesienia posiadania nieruchomości, której decyzja dotyczyła nie podważa stwierdzenia, że zarzut zasiedzenia jest uzasadniony.

Sąd Najwyższy wskazał jedynie- analizując stan faktyczny rozpoznawanej sprawy- że wspomniana decyzja może stanowić jeden ze sposobów wykazania przeniesienia służebności. Uzasadnienie tego orzeczenia nie upoważnia do konkluzji, że takowa decyzja stanowi wyłączny dowód przeniesienia posiadania w ramach służebności. Analiza natomiast motywów pisemnych przywołanego postanowienia daje podstawę do stwierdzenia, że uwłaszczenie na podstawie takiej decyzji było aktem wtórnym w stosunku do przeniesienia posiadania.

Jeżeli chodzi o kwestię przenoszenia mienia przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstw państwowych to należy zaznaczyć, że przeniesienie własności nieruchomości pozostających w zarządzie tych przedsiębiorstw następowало ex lege tj. na podstawie w/w przepisu, a zatem z dniem 5 grudnia 1990 roku, również ex lege nastąpiło przeniesienie innych składników i praw mienia pozostającego w zarządzie rzeczonych przedsiębiorstw, w szczególności linii energetycznych oraz związanych z nimi praw w postaci służebności odpowiadających treścią służebności przesyłu i jeśli powyższe nie miało miejsca w tej samej dacie, to odbyło się to najpóźniej na mocy przepisu art. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 2, poz. 6 z 1991 roku), a zatem dnia 7 stycznia 1991 roku (por. Postanowienie SN z dnia 9.02.2012 roku, III CZP 93/11, opubl. w systemie prawn. Legalis oraz uchwałę SN z dnia 18 czerwca 1991 roku, III CZP 38/91, opubl. także w systemie prawn. Legalis). Bez znaczenia więc jest okoliczność czy wspomniana decyzja była wydana, skoro mogła ona mieć jedynie charakter deklaratoryjny w rozumieniu art. 229 k.c. Brzmienie tego przepisu jest jednoznaczne i nie może budzić żadnych wątpliwości interpretacyjnych. Fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną nie wymagają dowodu.

Powyższe musi prowadzić do wniosku, że zgłoszony w apelacji zarzut naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisu art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 351 k.c. jest całkowicie chybiony.

Niezrozumiały jest zarzut obrazy art. 352 § 2 k.c. w zw. z art. 285 § k.c. w zw. z art. 305¹ k.c. w zw. z art. 176 § 1 k.c. i art. 292 k.c. poprzez uznanie zgłoszone przez uczestnika zasiedzenia ograniczonego prawa rzeczowego o treści nieznaney w ustawodawstwie polskim przed dniem 3 sierpnia 2008 roku.

Przepisy art. 305¹ k.c. i następne wprowadzone zostały do porządku prawnego nowelą tj. ustawą z dnia 30 maja 2008 roku (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie dnia 3 sierpnia 2008 roku. Powyższe nie oznacza, że przed tą datą nie było prawnych możliwości nabycia z mocy prawa przez zasiedzenie służebności.

Tezie lansowanej w tej mierze przez skarżących przeczą liczne orzeczenia zarówno sądów powszechnych jak też Sądu Najwyższego.

Podstaw prawnych poszukiwano w dyspozycji art. 292 k.c. w zw. z art. 285 k.c. i stosowanym odpowiednio art. 172 k.c. i następnych (por. np. orzeczenie SN z 12.05.2015 roku, IV CSK 293/14, Rzeczposp. PGD 2015/36/3, z 4.07.2014 roku, II CSK 551/13, OSNC 2015/6/72 z 27.06.2013 roku, III CZP 31/13, OSNC 2014/2/11 z 22.05.2013 roku, III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139 z 16.01.2013 roku, II CSK 289/12, Lex Nr 1288634 z 13.10.2011 roku, V CSK 502/10, Lex Nr 1096048 z 10.07.2008 roku, III CSK 73/8, M.Prawn. 2014/18/980).

Zasiadywane prawo zdefiniowane było w judykaturze jako służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Zarzut sformułowany przez apelantów, iż służebność winna się ograniczać do nieruchomości ze sobą sąsiadujących jest bezzasadny. Do takich wniosków nie prowadzi przytoczone wyżej stanowisko judykatury. Służebność gruntowa była ustanowiona nie na rzecz nieruchomości władającej, lecz na rzecz przedsiębiorstwa. Kwestia sąsiedztwa czy odległości nieruchomości obciążonej od siedziby przedsiębiorstwa nie ma jurydycznego znaczenia. W tym ujęciu zarzut obrazy zaskarżonym postanowieniem art. 285 § 2 k.c. jest oczywiście bezzasadny.

Zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa w znaczeniu podmiotowym jak też jego poprzedników prawnych jest oczywiste. Jak podniesiono wyżej przedsiębiorstwa przesyłowe realizują zadania o znaczeniu fundamentalnym tak dla Państwa jak też lokalnych społeczności. Sieć połączeń linii energetycznych oraz całokształt urządzeń przesyłowych stanowi zorganizowaną całość gospodarczą. Faktem notoryjnie znanym i nie wymagającym dowodzenia jest, że każdy odcinek i urządzenie przesyłowe zwiększa użyteczność przedsiębiorstwa jako całości w ujęciu ogólnym. Im większa była moc przesyłowa i zakres działania Zakładu (...) (uwarunkowania m.in. rozmiarem sieci połączeń), tym proporcjonalnie wzrastała użyteczność przedsiębiorstwa.

Reasumując należy stwierdzić, że wskazane w apelacji zarzuty obrazy zaskarżonym postanowieniem prawa procesowego i materialnego są chybione, co w konsekwencji musiało skutkować oddaleniem wniesionego środka odwoławczego (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. stosując zasadę w nim wyrażoną, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSO Jarosław Gołębiowski SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek